

LAGUTSKOTTETS BETÄNKANDE nr
19/1986-87 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till

- 1) landskapslag angående ändring av 16 § landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse och
- 2) landskapslag om ändring av 41 § kommunallagen för landskapet Åland.

Landstinget har den 8 april 1987 inbegärt lagutskottets yttrande över framställningen. Utskottet, som i ärendet hört lantrådet Folke Woivalin och landskapsstyrelseledamoten Lars Porko, får med anledning härav vördsamt anföra följande.

Framställningen innehåller förslag till preciseringar av jävsbestämmelserna i landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse och kommunallagen för landskapet Åland. Enligt förslaget skulle jäv inte föreligga när medlem av landskapsstyrelsen eller föredragande tillhör styrelse eller annat förvaltande organ i en sammanslutning och där skall anses representera landskapet. Jäv skulle inte heller föreligga beträffande medlem av kommunstyrelse som i motsvarande fall skall anses representera kommunen. Tillämpningsområdet för denna undantagsbestämmelse avgränsas vidare att gälla endast s.k. ställföreträdarjäv.

Landskapsstyrelsen innehar numera större eller mindre aktieposter i ett flertal aktiebolag, de flesta av dem av allmännyttig karaktär. Enligt den praxis som utvecklats under senare år företräds landskapsstyrelsen i bolagens styrelser eller andra förvaltande organ i allmänhet av en medlem av landskapsstyrelsen. Vid handläggningen i landskapsstyrelsen av ärenden som rör bolaget (t.ex. låne- eller bidragsansökningar) har berörda landskapsstyrelseledamot enligt på senare tid tillämpad tolkning ansetts jävig då han invalts i bolagets organ på annat sätt än genom beslut i landskapsstyrelsen. Detta har ibland lett till praktiska problem bland annat ifråga om landskapsstyrelsens beslutförhet. Vidare har anförts att en medlem av landskapsstyrelsen som utövar landskapets talan i ett bolags eller en sammanslutnings organ även bör bära ansvar för de beslut gällande bolaget eller sammanslutningen som landskapsstyrelsen fattar. Landskapsstyrelsen bör dessutom så långt det är möjligt i ordinarie sammansättning ta ställning till frågor som sammanhänger med sådana bolag eller sammanslutningar i vilka landskapet har inflytande.

Utskottet har sålunda på anförda skäl omfattat landskapsstyrelsens framställning. Utskottet vill dock samtidigt understryka vikten av att uppdragen som medlem i en sammanslutnings styrelse eller annat förvaltande organ utövas så att förtroendet för landskapsstyrelsens representant inte rubbas med beaktande av att denne deltar i beslutsfattandet såväl i sammanslutningens organ som i landskapsstyrelsen. Uppstår i ett konkret fall någon form av intressekonflikt bör självfallet även i fortsättningen allmänna jävsgrunder gälla. I regel torde dock intresset som styrelseledamot respektive landskapsstyrelseledamot sammanfalla åtminstone i fall där landskapet har ett avgörande ägarinflytande.

För att ytterligare förtydliga framställningens förslag föreslår utskottet en stilistisk ändring så att uttrycket "skall anses representera" utbyts mot "representerar". Enligt utskottets åsikt bör den omständigheten att en landskapsstyrelseledamot eller föredragande representerar landskapsstyrelsen i en sammanslutnings organ alltid grunda sig på ett beslut av landskapsstyrelsen för att undvika oklarheter till denna del. Utskottet förutsätter sålunda att landskapsstyrelsen i fortsättningen inte blott beslutar om vem som skall utöva landskapsstyrelsens talan vid bolagsstämma eller motsvarande utan även ger tillräckliga handlingsdirektiv.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga lagförslagen med följande ändringar:

L a n d s k a p s l a g
angående ändring av 16 § landskapslagen om Ålands landskapsstyrelse

(Ingressen lika som i framställningen).

16 §

Jäv enligt 1 mom. 2 punkten föreligger inte när ärendet rör sammanslutning och medlemmen av landskapsstyrelsen eller föredraganden tillhör styrelsen eller annat förvaltande organ hos sammanslutningen och medlemmen eller föredraganden där (uteslutn.) representerar landskapet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

L a n d s k a p s l a g
om ändring av 41 § kommunallagen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

41 §

Jäv enligt 1 mom. 3 punkten föreligger inte när ärendet rör sammanslutning och ledamoten tillhör styrelsen eller annat förvaltande organ hos sammanslutningen och ledamoten där (uteslutn.) representerar kommunen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1988.

Mariehamn den 5 maj 1987

På lagutskottets vägnar:

Sune Eriksson
ordförande

Lars Ingmar Johansson
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Sune Eriksson, ledamöterna Börje Eriksson och Jan-Erik Lindfors samt ersättaren Berg.